

Gdańsk, 20-22 marca 2013 r.
Seminarium naukowo-techniczne

Procedura wykorzystania substancji odpadowych z gorzelnii/destylarni w oczyszczalni ścieków

w ramach projektu „Innowacyjne źródło węgla dla wspomagania denitryfikacji w komunalnych oczyszczalniach ścieków”
współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego - Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (Poddziałanie 1.3.1)

Rodzaje substancji odpadowych/ubocznych

3 substancje:

1. OLEJE FUZLOWE
2. POREKTYFIKAT
3. ODCIEKI Z ODWADNIANIA ODDESTYLOWANEGO WYWARU PO FERMENTACYJNEGO

Oleje fuzlowe – dostępne w ograniczonym stopniu (ostatnio obserwowane „zawierania” na rynku)

Porektyfikat – praktycznie niedostępny (może w okresie letnim)

Odcieki – dostępne w dużych ilościach

Dla każdej z tych substancji procedura będzie podobna. Odcieki mają niewątpliwie status odpadu. Można im na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001r. w sprawie katalogu odpadów przypisać kod odpadowy:

02 07 80: Wytłoki, osady mączkowe i pofermentacyjne, wywar ewentualnie

02 07 99: Inne niewymienione odpady

Olejom fuzlowym i porektyfikatom można przypisać kod:

02 07 02: Odpady z destylacji spirytualii

z grupy 02 07: Odpady z produkcji napojów alkoholowych i bezalkoholowych (z wyłączeniem kawy, herbaty i kakao)

Podstawowe akty prawne

Uregulowanie formalne postępowania powinno uwzględniać wymagania wynikające z:

- ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (dalej: ustawa o odpadach)
 - [dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy]
- ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (dalej: ustawa oos)
 - [dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (tekst jednolity)]

Trzy ścieżki proceduralne wynikające z ustawy o odpadach

Jeśli nie można przypisać odciekom i pozostałym dwóm substancjom kategorii produktu (wiąże się to m.in. z rejestracją substancji w systemie REACH), to pozostają trzy ścieżki proceduralne dla wykorzystania odcieków w oczyszczalniach ścieków:

- (1) uznanie tych substancji za odpad,
- (2) przyjęcie założenia, że odpady te będą spełniały wymagania dla zaklasyfikowania ich jako produktu ubocznego,
- (3) przyjęcie założenia, że odpady te będą spełniały wymagania jak dla odpadów, które utraciły status odpadu.

REACH: Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów (...)

Trzy ścieżki proceduralne wynikające z ustawy o odpadach

W prezentacji skoncentrowano się na ścieżce (1), gdyż ścieżki (2) i (3) wiążą się z odpowiednim podejściem zgodnym z REACH, a tu pojawiają się przeszkody kosztowe związane ze ścieżką (3) oraz niepewne interpretacje związane ze ścieżką (2).

Poza tym ścieżki (2) i (3) stwarzają największą elastyczność po stronie górzelnii, które (po spełnieniu wymogów wynikających z tych ścieżek) mogą dowolnie oczyszczalni sprzedawać odcieki jak produkt.

Natomiast ścieżka (1) jest najbardziej elastyczna dla oczyszczalni, które (po spełnieniu wymogów wynikających z tej ścieżki) mogą przyjąć substancję z górzelnii niezależnie od tego, czy i jakie procedury produktowe lub odpadowe przeprowadziła górzelnia.

Ścieżka (2)

Ścieżka (2) = przyjęcie założenia, że odpady będą spełniały wymagania dla zaklasyfikowania ich jako produktu ubocznego

Zgodnie z art. 10 ustawy o odpadach za produkt uboczny można uznać przedmiot lub substancję, która powstała w wyniku procesu produkcyjnego, którego podstawowym celem nie jest jego produkcja. Dodatkowo, aby omawiany przedmiot lub substancja mogły uzyskać status produktu ubocznego muszą one spełniać następujące warunki:

- dalsze wykorzystywanie przedmiotu lub substancji jest pewne;
- przedmiot lub substancja mogą być wykorzystywane bezpośrednio bez dalszego przetwarzania, innego niż normalna praktyka przemysłowa;
- dany przedmiot lub substancja są produkowane jako integralna część procesu produkcyjnego;
- dana substancja lub przedmiot spełniają wszystkie istotne wymagania, w tym prawne, w zakresie produktu, ochrony środowiska oraz życia i zdrowia ludzi, dla określonego wykorzystania tych substancji lub przedmiotów i wykorzystanie takie nie doprowadzi do ogólnych negatywnych oddziaływań na środowisko, życie lub zdrowie ludzi.

„Istotne wymagania (...) w zakresie produktu” – niejasność czy REACH

Wytwórca przedmiotu lub substancji [GORZELNIA] przekazuje do marszałka województwa zgłoszenie, które dotyczy uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny. Przedmiot lub substancja zostaje uznana za produkt uboczny w sytuacji, kiedy marszałek województwa w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania zgłoszenia uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny nie wyrazi sprzeciwu, w drodze decyzji.

Ścieżka (3)

Ścieżka (3) = przyjęcie założenia, że odpady będą spełniały wymagania jak dla odpadów, które utraciły status odpadu.

Określone rodzaje odpadów utracą ten status w sytuacji, gdy wskutek poddania ich odzyskowi

(w tym recykling) łącznie będą spełniały następujące warunki:

- przedmiot lub substancja są powszechnie stosowane do konkretnych celów,
- istnieje rynek takich przedmiotów lub substancji lub popyt na nie,
- dany przedmiot lub substancja spełniają wymagania techniczne dla zastosowania do konkretnych celów oraz wymagania określone w przepisach i w normach mających zastosowanie do produktu,
- zastosowanie przedmiotu lub substancji nie prowadzi do negatywnych skutków dla życia, zdrowia ludzi lub środowiska;
- wymagania określone przez przepisy Unii Europejskiej. (= *na pewno REACH*)

Ścieżka (1)

Pozostaje ścieżka (1) = uznanie substancji za odpad.

Wymagane uzgodnienia formalne:

- **Zezwolenie na przetwarzanie odpadów**
→ na podstawie art. 41 ustawy o odpadach
- **Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach** → na podstawie art. 71 ust. 2 w związku z art. 72 ust. 1 pkt 21 ustawy oos

Zezwolenie na przetwarzanie odpadów

Decyzję wydaje starosta lub marszałek – jak dla typowych pozwoleń emisyjnych (marszałek – grupa I, starosta – grupa II)

grupa I = przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko = § 2 rozporządzenia oos

grupa II = przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko = § 3 rozporządzenia oos

Rozporządzenie oos = Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Zezwolenie na przetwarzanie odpadów

Komunalne oczyszczalnie ścieków:

§ 2 ust. 1 pkt 40 – [zezwolenie wydaje marszałek]
„instalacje do oczyszczania ścieków przewidziane do obsługi nie mniej niż 100 000 równoważnych mieszkańców w rozumieniu art. 43 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.5)”

+ § 2 ust. 2

§ 3 ust. 1 pkt 77 – [zezwolenie wydaje starosta]
„instalacje do oczyszczania ścieków inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 40, przewidziane do obsługi nie mniej niż 400 równoważnych mieszkańców w rozumieniu art. 43 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne”

+ § 3 ust. 2

Wniosek o wydanie zezwolenia na przetwarzanie odpadów

Art. 42. i 43. ustawy o odpadach:

- **Wniosek** o wydanie zezwolenia na przetwarzanie odpadów
- **Decyzja** o zezwoleniu na przetwarzanie odpadów

Materiał pomocniczy – wzorec
dokumentacji wniosku o wydanie zezwolenia

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach

Konieczność uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przed wydaniem zezwolenia na przetwarzanie odpadów wynika:

- **(1)** z uwagi na zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego klasyfikowanego jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub jako przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,
lub
- **(2)** z uwagi na konieczność uzyskania zezwolenia na przetwarzanie odpadów w instalacji będącej przedsięwzięciem klasyfikowanym jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub jako przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach (1)

Uzyskanie dśu spowodowane zmianą sposobu użytkowania obiektu budowlanego klasyfikowanego jako przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub jako przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wynika z ustawy oos:

- „Art. 72. 1. Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach następuje przed uzyskaniem: (...) 1a. Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach następuje także przed dokonaniem zgłoszenia budowy lub wykonania robót budowlanych oraz zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane.”

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach (1)

Poprzez „zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części” należy rozumieć:

- dla obiektu w toku budowy

Art. 36a ust. 5 pkt. 6 Prawo Budowlane

„(...) 5. Nieistotne odstępstwo od zatwierdzonego projektu budowlanego lub innych warunków pozwolenia na budowę nie wymaga uzyskania decyzji o zmianie pozwolenia na budowę i jest dopuszczalne, o ile nie dotyczy:

(...) 6) zmiany zamierzonego sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części.

(...) oraz nie wymaga uzyskania opinii, uzgodnień, pozwoleń i innych dokumentów, wymaganych przepisami szczególnymi.”

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach (1)

Poprzez „zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części” należy rozumieć:

- dla obiektu istniejącego

Art. 71 ust. 1 pkt. 2 Prawo Budowlane

„(...) Art. 71. 1. Przez zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części rozumie się w szczególności: (...)

2) podjęcie bądź zaniechanie w obiekcie budowlanym lub jego części działalności zmieniającej warunki: bezpieczeństwa pożarowego, powodziowego, pracy, zdrowotne, higieniczno-sanitarne, ochrony środowiska bądź wielkość lub układ obciążeń.”

Kryterium „zmiany warunków ochrony środowiska”

jest „miękkie” i zawsze może być podstawą do odwołań. W związku z tym na zasadzie przejrzystości należy przyjąć, że wprowadzenie do oczyszczalni stosowania odpadu wywołuje skutki uzyskania dśu przed zgłoszeniem zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części.

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach (2)

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach:

- przedsięwzięcia - grupa I
- przedsięwzięcia - grupa II

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r.
w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

§ 1. Rozporządzenie określa:

1) rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
(= grupa I = § 2 ust. 1)

2) rodzaje przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
(= grupa II = § 3 ust. 1)

**3) przypadki, w których zmiany dokonywane w obiektach są kwalifikowane jako przedsięwzięcia, o których mowa w pkt 1 i 2;
(= § 2 ust. 2 lub § 3 ust. 2)**

§ 2 ust. 2 lub § 3 ust. 2 rozporządzenia OOS

§ 2.2

Do przedsięwzięć **grupy I** zalicza się również przedsięwzięcia polegające na rozbudowie, przebudowie lub montażu przedsięwzięć realizowanych lub zrealizowanych wymienionych w:

1) ust. 1, jeżeli ta rozbudowa, przebudowa lub montaż osiąga progi określone w ust. 1, o ile progi te zostały określone;

2) § 3 ust. 1, jeżeli ta rozbudowa, przebudowa lub montaż spowoduje osiągnięcie progów określonych w ust. 1, o ile progi te zostały określone.

§ 3.2

Do przedsięwzięć **grupy II** zalicza się również przedsięwzięcia:

1) polegające na rozbudowie, przebudowie lub montażu realizowanego lub zrealizowanego przedsięwzięcia wymienionego w § 2 ust. 1 i niespełniające kryteriów, o których mowa w § 2 ust. 2;

2) polegające na rozbudowie, przebudowie lub montażu realizowanego lub zrealizowanego przedsięwzięcia wymienionego w ust. 1, z wyłączeniem przypadków, w których powstałe w wyniku rozbudowy, przebudowy lub montażu przedsięwzięcie nie osiąga progów określonych w ust. 1, o ile progi te zostały określone;

3) nieosiągające progów określonych w ust. 1, jeżeli po zsumowaniu parametrów charakteryzujących przedsięwzięcie z parametrami realizowanego lub zrealizowanego przedsięwzięcia tego samego rodzaju znajdującego się na terenie jednego zakładu lub obiektu osiągną progi określone w ust. 1.

§ 2 ust. 2 lub § 3 ust. 2 rozporządzenia OOS oraz § 3 ust. 2 pkt 80 rozporządzenia OOS

Jeżeli stosowanie odpadu wymagałoby odrębnej instalacji – to powodem dla konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dśu) jest:

§ 3 ust. 2 pkt 80 rozporządzenia OOS:

„Instalacje związane z odzyskiem lub unieszkodliwianiem odpadów, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 41-47 (...)”

Dśu byłaby potrzebna przed złożeniem wniosku o pozwolenie na budowę tej nowej instalacji.

Oczyszczalnia z grupy I (§ 2 ust. 1 pkt 40 – „Instalacje do oczyszczania ścieków przewidziane do obsługi nie mniej niż 100 000 równoważnych mieszkańców (...)”)

→ Konieczność uzyskania dśu wynika z § 3 ust. 2 pkt 1:

„[przedsięwzięcie] polegające na rozbudowie, przebudowie lub montażu realizowanego lub zrealizowanego przedsięwzięcia wymienionego w § 2 ust. 1 i niespełniające kryteriów, o których mowa w § 2 ust. 2”

Oczyszczalnia z grupy II „§ 3 ust. 1 pkt 77 – „Instalacje do oczyszczania ścieków inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 40, przewidziane do obsługi nie mniej niż 400 równoważnych mieszkańców (...)”

→ Konieczność uzyskania dśu wynika z § 3 ust. 2 pkt 2:

„[przedsięwzięcie] polegające na rozbudowie, przebudowie lub montażu realizowanego lub zrealizowanego przedsięwzięcia wymienionego w ust. 1, z wyłączeniem przypadków, w których powstałe w wyniku rozbudowy, przebudowy lub montażu przedsięwzięcie nie osiąga progów określonych w ust. 1, o ile progi te zostały określone”

**Uzyskanie dśu dla kaŹdego z przypadków:
§ 3 ust. 2 pkt 1 lub 2 albo § 3 ust. 2 pkt 80 roz. OOS**

- Decyzję wydawać będzie organ gminy (wójt, burmistrz, prezydent miasta).
- Wniosek o wydanie dśu.
- Karta informacyjna przedsiėwzięcia (3 egzemplarze) - dokument zawierający podstawowe informacje o planowanym przedsiėwzięciu, w szczególności dane o:
 - a) rodzaju, skali i usytuowaniu przedsiėwzięcia,
 - b) powierzchni zajmowanej nieruchomości, a także obiektu budowlanego oraz dotychczasowym sposobie ich wykorzystywania i pokryciu nieruchomości szatą roślinną,
 - c) rodzaju technologii,
 - d) ewentualnych wariantach przedsiėwzięcia, (...),
 - e) przewidywanej ilości wykorzystywanej wody, surowców, materiałów, paliw oraz energii,
 - f) rozwiązaniach chroniących środowisko,
 - g) rodzajach i przewidywanej ilości wprowadzanych do środowiska substancji lub energii przy zastosowaniu rozwiązań chroniących środowisko,
 - h) możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
 - i) obszarach podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, znajdujących się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsiėwzięcia, (...);

Materiał pomocniczy – wzorzec dokumentacji: Karta informacyjna przedsiėwzięcia

**Uzyskanie dśu dla kaŹdego z przypadków:
§ 3 ust. 2 pkt 1 lub 2 albo § 3 ust. 2 pkt 80 roz. OOS**

- Poświadczona przez właściwy organ kopia mapy ewidencyjnej obejmującej przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsiėwzięcie, oraz obejmującej obszar, na który będzie oddziaływać przedsiėwzięcie.
- Wypis z rejestru gruntów obejmujący przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsiėwzięcie, oraz obejmujący obszar, na który będzie oddziaływać przedsiėwzięcie, z zastrzeżeniem

Praktycznie 100% pewności, Źe przedsiėwzięcie zostanie potraktowane jako przedsiėwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla którego nie stwierdzono obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Dśu wydana bez potrzeby sporządzania raportu o oddziaływaniu na środowisko i konieczności oceny oddziaływania na środowisko.

